

Сумський державний університет

**Звіт за 2024 рік
за напрямом роботи
Міжнародна діяльність університету**

*Начальник управління
міжнародного співробітництва*

Красуля А.В.

ОСНОВНІ НАПРЯМИ МІЖНАРОДНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ УНІВЕРСИТЕТУ

У цьому звіті висвітлено досягнення Сумського державного університету за напрямком міжнародної діяльності за 2024 рік, з урахуванням непересічних викликів, які постали впродовж звітного періоду, та заходів, впроваджених для їх подолання. Окрему увагу приділено аналізу досягнутих результатів і плануванню подальших кроків розвитку.

Сучасний університет є важливим центром міжкультурного діалогу, інноваційних розробок і глобальної співпраці, що інтегрує освіту, науку й суспільство у спільний міжнародний простір. Для Сумського державного університету, незважаючи на виклики воєнної агресії російської федерації проти України, міжнародна діяльність залишається одним із ключових векторів розвитку. Завдяки стратегічному підходу, університет не лише адаптувався до складних обставин, а й продемонстрував вагомі результати у таких напрямках, як міжнародні партнерства, участь у діяльності Альянсів європейських та українських університетів, академічна мобільність, грантова діяльність.

У 2024 році університет розширив свою присутність у світовому академічному середовищі, встановивши 21 нове партнерство та реалізуючи низку проєктів у співпраці з провідними університетами й організаціями. Одним із ключових досягнень стало посилення співробітництва з університетами, що входять до рейтингових груп QS, Times Higher Education (THE), Шанхайського рейтингу тощо. Особливої уваги заслуговує інтеграція в європейські університетські альянси, зокрема E3UDRES2, NEOLAiA, FilmEU та Unite!, які відкривають нові можливості для інноваційного навчання, спільних досліджень та обміну найкращими практиками. Як співзасновник Альянсу українських університетів, СумДУ долучився до організації зимової школи з COIL (Collaborative Online International Learning), реалізує спільний грантовий проєкт Фонду «Відродження» для підтримки місцевих громад, підготував та подав грантову заявку до участі у проєкті Erasmus+ CBHE (Capacity Building in Higher Education).

Протягом року університет реалізував низку стратегічних ініціатив. До прикладу, вперше, у межах партнерства з Ліверпульським університетом (ЛЮ) відбувся успішний захист дисертації на здобуття вченого ступеню доктора філософії (спеціальність «Педіатрія») за подвійного керівництва професора з ЛЮ та з СумДУ. Окрім того було забезпечено програми підвищення кваліфікації для викладачів і відкрито нові наукові можливості, зокрема стажування за грантовою програмою подвійного керівництва «Co-supervision research fellowship program», яка у 2024 році є одним із досягнень університету.

Важливим аспектом нашої діяльності стало вдосконалення механізмів академічної мобільності, що сприяє міжнародному обміну знаннями та досвідом. У 2024 році спостерігається позитивна тенденція серед здобувачів ВО та НПП, які взяли участь у програмах міжнародної академічної мобільності, а саме: кількість студентів-бакалаврів та магістрів становить 885 осіб (з них 776 у віртуальному форматі, 137 з фізичним виїздом), аспірантів 142 особи (з них 125 у віртуальному форматі, 19 з фізичним виїздом) та співробітників 177 осіб, що становить 15,14% від загального контингенту. Ефективне виконання цих завдань стало можливим завдяки плідній співпраці з колегами з різних країн Європейського простору вищої освіти (ЄПВО), постійному обміну досвідом і кращими практиками, а також створенню міжнародних педагогічних та дослідницьких команд. Серед ключових ініціатив – наукові стажування та дослідження у провідних університетах Європи

для НПП та участь у літніх школах з метою навчання або проведення наукових досліджень для здобувачів вищої освіти. Центральною складовою такої співпраці залишається міжнародна мобільність студентів, викладачів та адміністрації університетів, яка реалізується як у традиційному, так і у віртуальному форматі. Відповідно до цілей, окреслених у Римському Комюніке, принаймні 20% студентів на момент завершення навчання мають здобути досвід безпосереднього навчання за кордоном. Окрім цього, усі студенти повинні оволодіти навичками міжкультурного спілкування з іноземними колегами, зокрема завдяки використанню віртуальних інструментів. Наш університет досягнув важливих показників ефективності, забезпечивши участь значної частини здобувачів освіти у програмах міжнародної академічної мобільності тривалістю щонайменше один місяць, що складає 20%.

Попри дефіцит кваліфікованих кадрів і складні умови воєнного часу, університет зберігає високий рівень ефективності в реалізації міжнародних проєктів і програм (всього у звітному році реалізується 601 грант). Серед нагальних завдань, які вдалося виконати, – удосконалення нормативної бази для розвитку міжнародної діяльності, впровадження єдиних стандартів співробітництва з міжнародними партнерами та підвищення якості управлінських і освітніх процесів. Завдяки активній грантовій діяльності, університет залучив фінансування, спрямоване на розвиток матеріально-технічної бази, підтримку цифровізації науки та модернізацію освітніх ресурсів.

Цей звіт не лише відображає досягнення та аналітичні висновки щодо міжнародної діяльності у 2024 році, а й слугує підґрунтям для подальшого розвитку університету. Плануючи 2025 рік, СумДУ зосереджується на посиленні ролі міжнародного співробітництва як фундаменту для стійкого розвитку, інтеграції в європейський простір вищої освіти та підтримки глобальних ініціатив, що сприяють відновленню та прогресу України.

СПІВРОБІТНИЦТВО СУМДУ З ІНОЗЕМНИМИ НАУКОВО-ОСВІТНИМИ ОРГАНІЗАЦІЯМИ

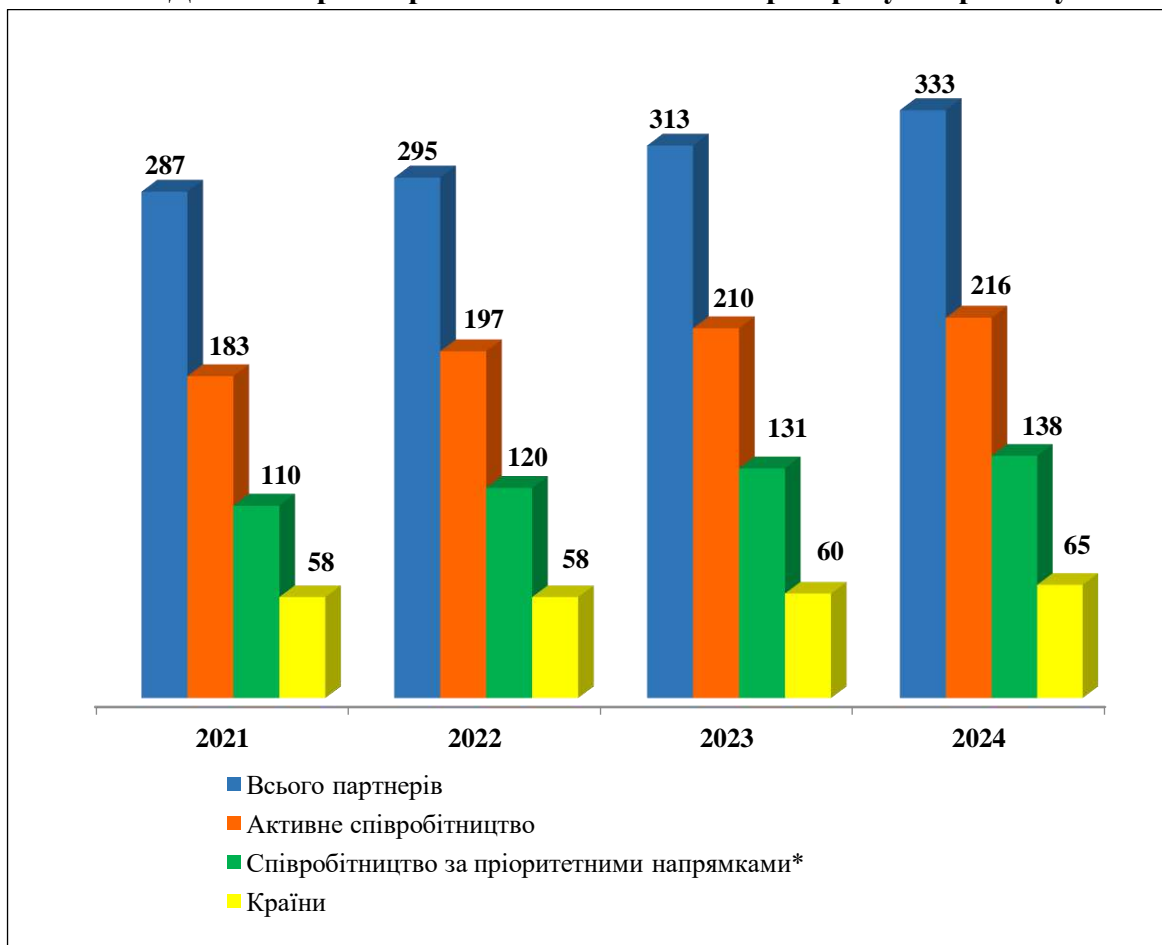
Сумський державний університет системно підходить до питання інтеграції у європейський та світовий науково-освітній простір, що реалізується, зокрема, через співробітництво із зарубіжними університетами, асоціаціями, мережами і альянсами, фондами та установами.

ПАРТНЕРИ СУМДУ ЗА КОРДОНОМ

Попри складні умови, пов'язані з повномасштабною війною росії проти України, у 2022–2024 рр. СумДУ активно працював над розширенням мережі міжнародних партнерств. Основні досягнення цього періоду: започатковано **21 нове формалізоване партнерство** та підписано угоди про довгострокове співробітництво у 2024 р. (у 2023 р. – 19, у 2022 р. – 18, у 2021 р. – 30). Партнери представляють такі країни, як: Австрія, Бразилія, Ізраїль, Індія, Казахстан, Марокко, Нігерія, Південна Корея, Португалія, Туреччина, Фінляндія. Вперше підписано угоди про співпрацю з університетами Нідерландів, Іраку та Фінляндії.

Станом на 31.12.2024 р. СумДУ має відповідно оформлену довгострокову міжнародну співпрацю із **333 партнерами** за кордоном у **65 країнах світу**. Співпраця здійснюється в межах **410 угод** різного виду.

Динаміка розширення кола іноземних партнерів університету

СТРАТЕГІЧНІ ПАРТНЕРСТВА

Згідно з міжнародними практиками та відповідно до цілей Стратегії інтернаціоналізації СумДУ, університет приділяє дедалі більше уваги стратегічним партнерствам. У рамках цих партнерств реалізується основна частина міжнародного співробітництва за пріоритетними напрямками, такими як наукове співробітництво, грантова діяльність, академічна мобільність тощо. Відповідні результати відображаються у міжнародному рейтингу U-Multirank, що є важливим індикатором ефективності таких взаємодій.

У 2024 році стратегічні партнери відіграли ключову роль у виконанні низки запланованих і антикризових завдань університету. Співпраця з кожним із зазначених партнерів включала активну комунікацію, впровадження заходів, адаптованих до актуальних потреб СумДУ для подолання викликів, а також реалізацію комплексних проєктів у сфері грантової діяльності та академічної мобільності. Окремо слід відзначити фінансову та ресурсну підтримку, яку надавали зарубіжні заклади. Станом на грудень 2024 року до **списку стратегічних партнерів СумДУ** входить майже **40 іноземних установ**.

ЗАЛУЧЕННЯ УНІВЕРСИТЕТУ ДО ГЛОБАЛЬНИХ ІНІЦІАТИВ МЕРЕЖЕВОЇ ПІДТРИМКИ

У 2024 році міжнародна підтримка України та її сектору вищої освіти здійснювалася, зокрема, через мережеві ініціативи, які об'єднували зусилля різноманітних закордонних установ для аналізу потреб, розробки відповідних механізмів допомоги та їх подальшого впровадження.

Мережа «Ініціатива Єднання»

UNIVERSITY OF
LIVERPOOL

Стратегічне партнерство з **Ліверпульським університетом (ЛУ)** у 2024 здійснювалась за широким спектром напрямів, зокрема:

- академічна мобільність студентів, аспірантів, докторантів та викладачів,
- підвищення кваліфікації НПП,
- співпрацю медіа центрів, бібліотек;
- наукове співробітництво та наукові грантові програми.
- захист дисертації на здобуття вченого ступеню доктора філософії за подвійного керівництва з професором ЛУ аспірантки СумДУ Анастасії Профатило, спеціальність “Педіатрія”.

Загалом партнерство з Ліверпульським університетом є не лише потужним чинником міжнародного визнання СумДУ, але й стратегічним напрямом, який сприяє сталому розвитку університету та інтеграції в європейський освітньо-науковий простір. Британськими партнерами у 2024 році було залучено значні обсяги фінансування – **понад 22 млн. грн** для підтримки та розвитку двостороннього співробітництва з СумДУ.

Партнерство з Ліверпульським університетом є не лише потужним чинником міжнародного визнання СумДУ, але й стратегічним напрямом, який сприяє сталому розвитку університету та інтеграції в європейський освітньо-науковий простір

Подальший план співпраці між двома ЗВО передбачає посилену увагу науковому співробітництву і академічній мобільності.

Ініціатива «Альянси Європейських університетів»

Асоційоване членство СумДУ в Альянсах Європейських університетів у 2024 році є важливим кроком у розвитку міжнародної співпраці, що сприяє інтеграції університету в європейський академічний простір. Завдяки участі в таких альянсах, як **E³UDRES²**, **NEOLAIa**, **FilmEU** та **Unite!**, СумДУ має можливість реалізовувати спільні дослідницькі проекти, розширювати академічну мобільність, впроваджувати інноваційні підходи до навчання, а також активно долучатися до вирішення глобальних викликів, таких як сталий розвиток, інновації та культурна інтеграція.

Альянс «E³UDRES²»

У 2024 році СумДУ успішно продовжував свою міжнародну діяльність, як асоційований партнер європейського альянсу університетів **E³UDRES² (Engaged and**

Entrepreneurial European University as Driver for European Smart and Sustainable Regions). До складу цього альянсу входять 9 університетів із малих і середніх міст Європи, об'єднаних спільною метою – сприяти трансформації регіонів у розумні й стійкі осередки інновацій. Основні напрями діяльності **E³UDRES²** включають наукові дослідження, академічну мобільність, освітні інновації та створення міжуніверситетського кампусу, що об'єднує ресурси й зусилля закладів-учасників. Альянс зосереджується на інноваціях, орієнтованих на відкритий обмін знаннями та інтеграцію освіти та розв'язання викликів сучасності.

Альянс **«NEOLAiA»**

У 2024 році Сумський державний університет продовжив активний розвиток міжнародного партнерства завдяки співпраці з альянсом **NEOLAiA**, що об'єднує 9 університетів із різних регіонів Європи. Цей альянс зосереджується на міжрегіональній інтеграції, інноваціях, інклюзивності та вирішенні глобальних викликів через спільні освітні й наукові ініціативи.

Альянс **«FilmEU»**

У 2024 році Сумський державний університет розширив співпрацю у сфері культури та креативних індустрій через взаємодію з альянсом **FilmEU**. Альянс об'єднує європейські університети, які мають на меті створити зразкову структуру партнерства, спрямовану на поглиблення співпраці, розвиток креативності та вплив на суспільство.

Альянс **«Unite!»**

unite!

University Network for Innovation,
Technology and Engineering

У 2024 році Сумський державний університет продовжив розвивати міжнародну співпрацю в рамках взаємодії з європейським університетським альянсом **Unite!**. Цей стратегічний альянс об'єднує дев'ять провідних університетів із різних регіонів Європи, які орієнтовані на економічний розвиток, підприємництво та інновації.

Ініціатива **«Альянс українських університетів»**

Альянс Українських Університетів був ініційований групою провідних ЗВО з метою спільного реагування на виклики, пов'язані з військовою агресією РФ, розвитку мережевої та міждисциплінарної співпраці, обміну передовим досвідом у науці та освіті, а також сприяння реформуванню вищої освіти. Заснували його такі університети, як: Сумський державний університет, Національний технічний університет “Дніпровська політехніка”, Національний технічний університет “Дніпровська політехніка”, Національний університет водного господарства та природокористування, Український католицький університет, Київська школа економіки. Співпраця була формалізована Меморандумом від 10 травня 2023 року.

Участь у діяльності альянсів для СумДУ є стратегічно важливою, оскільки вона сприяє розвитку міжуніверситетської співпраці, залученню міжнародних грантів і проєктів, підвищенню якості освіти та наукових досліджень. Вона також забезпечує доступ до нових можливостей для студентів і викладачів через мобільність, спільні програми та інтернаціоналізацію навчання. Крім того, це посилює репутацію університету на міжнародній арені та сприяє його конкурентоспроможності в глобальному освітньому середовищі.

ЧЛЕНСТВО УНІВЕРСИТЕТУ В МІЖНАРОДНИХ ОРГАНІЗАЦІЯХ ТА АСОЦІАЦІЯХ

Членство СумДУ в міжнародних організаціях та асоціаціях є важливою частиною стратегії інтернаціоналізації. На сьогодні університет є членом **25 провідних академічних асоціацій і спільнот**.

У 2024 році продовжувалася робота, спрямована на використання можливостей, що надаються міжнародними асоціаціями: систематичний аналіз матеріалів, участь у міжнародних заходах, долучення до грантових програм та формування консорціумів.

ОРГАНІЗАЦІЯ УЧАСТІ СУМДУ У МІЖНАРОДНИХ ГРАНТОВИХ ПРОГРАМАХ

У 2024 році, незважаючи на виклики воєнного часу, управління міжнародного співробітництва в СумДУ активно працювало над залученням університету до міжнародних грантових програм, а також удосконалення механізмів координації та нормативного врегулювання грантової діяльності в університеті.

За результатами проведеної у 2024 році роботи **найбільш значимими здобутками** університету за напрямом грантової діяльності стали:

– **2 проєкти** програми ЄС Еразмус+ національного значення за напрямом «Розвиток потенціалу вищої освіти України»: «CLOUD HED – Стійкість до катастроф у системах вищої освіти через модель хмарного університету» та «ENLACED – Іншомовна освіта з використанням цифрових технологій для активного європейського громадянства та демократичної культури»;

– **здобуття проєкту** за фінансування програми ЄС Горизонт Європа, а також реалізація **4 проєктів** в рамках зазначеної програми у 2024 році;

– виконання **5 проєктів** (у т.ч. 2 проєкти, які були завершені у звітному році) програми ЄС Еразмус+ «Модуль Жан Моне» рівня кафедри, що є рекордною кількістю за останні п'ять років;

– проєкт «Biogas Partnership: co-creating a pathway to boost biogas solutions in the Baltic Sea Region» за сприяння Шведського інституту в рамках урядової Стратегії співпраці Швеції

з Україною;

– виконання у 2024 році **6 міжурядових білатеральних дослідницьких проєктів.**

ВИКОНАННЯ МІЖНАРОДНИХ ГРАНТОВИХ ПРОГРАМ І ПРОЄКТІВ

Міжнародна грантова діяльність, зважаючи на виклики сьогодення, набуває все більшого значення для ресурсної підтримки та подальшого розвитку університету, збереження кадрового та інтелектуального потенціалу.

Тематики загальноуніверситетських грантових проєктів, які виконувались в СумДУ у 2024 році, відповідають пріоритетам розвитку України, стратегії уряду України, стратегічним цілям розвитку ЄС та ООН.

Оберти грантової діяльності у звітному періоді досягли показника у **601** грант з обсягом фінансування **84,02 млн. грн.**, з них **156** – гранти загальноуніверситетського рівня з обсягом фінансування більше **55,56 млн. грн.** До виконання останніх було залучено понад **200 ПВС** та співробітників.

Участь СумДУ в міжнародних грантових проєктах у 2024 році сприяла, крім іншого, покращенню матеріально-технічної бази. Так, у рамках виконання міжнародних грантових проєктів було отримано комп'ютерного, технічного обладнання та матеріалів на суму **7,09 млн. грн.**, з них обладнання на суму близько 1,09 млн. грн. буде поставлено на баланс університету в 2025 році. Значну частину складає програмне забезпечення, комп'ютерна техніка та обладнання для виконання наукових досліджень. Пріоритетом 2025 року є запровадження системи максимально ефективного використання грантових коштів з урахуванням поточних викликів і потреб університету.

Пріоритетом 2024 року є запровадження системи максимально ефективного використання грантових коштів з урахуванням поточних викликів і потреб університету.

За загальноуніверситетськими грантами у 2024 році працювало майже **200 осіб** з **35 кафедр** усіх інститутів/факультетів закладу, а також **15 загальних структурних підрозділів.**

Найбільша кількість та обсяги фінансування забезпечено через міжнародні грантові програми Еразмус+, Горизонт Європа, Горизонт 2020, ДААД, DVV International, НАТО, Організації Об'єднаних Націй з промислового розвитку (UNIDO), Фонду цивільних досліджень і розвитку (CRDF Global) та низки інших міжнародних фондів.

Проєкти, що виконувались у звітному році, охоплювали низку актуальних тем,

спрямованих на різні аспекти відновлення та розвитку України у період воєнного та післявоєнного стану. Зокрема, увага була приділена модернізації освітніх програм відповідно до європейських стандартів, енергозбереженню, а також розвитку інноваційних і міждисциплінарних підходів. Крім того, реалізовувались ініціативи щодо розвитку медичної освіти, захисту інтелектуальної власності та покращення якості правосуддя в Україні, зокрема через імплементацію європейських практик.

Через введення воєнного стану в Україні та обмеження державного фінансування в 2024 році було ініційовано пошук альтернативних форм та джерел фінансування у вигляді індивідуальних грантів. Завдяки цьому вдалося реалізувати **445** таких програм, з яких **249** здійснюються у співпраці з партнерами, що входять до **пріоритетних рейтингів** або за пріоритетними програмами.

МІЖНАРОДНІ ОБМІНИ ТА АКАДЕМІЧНА МОБІЛЬНІСТЬ

Розвиток міжнародної академічної мобільності є важливим напрямом Болонського процесу та європейського освітнього простору, що сприяє інтеграції університетів, визнанню їх освітніх програм і залученню додаткових ресурсів. Після двох років з початку повномасштабного вторгнення росії у 2022 році, наявність стимулюючих умов для мобільності в СумДУ стала критично важливою для підтримки студентського та наукового контингентів, а також для підвищення привабливості університету для майбутніх абітурієнтів.

У 2024 році акцент був зроблений на розвитку міжнародної віртуальної мобільності через технології колаборативного онлайн-навчання (COIL) – формат, який успішно розвивається в СумДУ з 2019 року.

Для ефективної реалізації програм міжнародної академічної мобільності СумДУ активно залучає ресурси через участь у міжнародних стипендіальних та грантових програмах. Спільно з інститутами та факультетами університету, Управління міжнародного співробітництва організовує співпрацю з міжнародними організаціями, офісами програм, посольствами та приватними фондами, що забезпечують фінансову підтримку.

У 2024 році коло пропозицій для всіх категорій учасників охоплювало **75 стипендіальних і грантових програм академічної мобільності у 20 країнах світу.**

Загальна сума фінансування, яку вдалося залучити за рахунок закордонних партнерських ЗВО, а також стипендіальних і грантових програм для підтримки учасників академічної мобільності за 2024 рік становить **24 млн грн.**

Головним джерелом фінансової підтримки програм міжнародної академічної мобільності традиційно є грантові програми Європейського Союзу.

Протягом 2024 року СумДУ виконував **69 проєктів програми Еразмус+ з кредитної мобільності** із партнерами у **15 країнах** Європейського Союзу.

Загальна сума фінансування, залучена на реалізацію мобільності у 2024 році, становить близько **13 млн грн.**

У 2024 р. вдалося забезпечити подальше зростання показника міжнародної академічної мобільності студентів, її учасниками стали **885 студентів** СумДУ, що становить **15,75%** від контингенту денної форми навчання з урахуванням КФК, ІІІ та іноземних студентів.

ВХІДНА МОБІЛЬНІСТЬ СТУДЕНТІВ ІНОЗЕМНИХ ЗВО

У 2024 році було залучено найбільшу за історію університету кількість **студентів закордонних ЗВО – 407 осіб**, які стали учасниками міжнародної академічної мобільності на базі СумДУ (у 2023 р. – 361 студентів, у 2022 р. – 178 студентів, у 2021 р. – 274 студентів).

ФАХІВЦІ ІЗ-ЗА КОРДОНУ, ЩО ЗДІЙСНЮВАЛИ ВИКЛАДАЦЬКУ ТА НАУКОВУ РОБОТУ НА БАЗІ СУМДУ

У 2024 р. викладацьку та наукову роботу на базі СумДУ здійснювали **84 особи** із-за кордону.

Довгостроково (≥ 3 місяців) викладацьку та наукову роботу здійснювали **30 фахівців** із-за кордону.